UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Christophori || Helvici || In Academia Giessena Quondam Do-||ctoris & Professoris, Theologi, Philo-||sophi, Historici, Chronologi, Philologi || laudatissimi, Libri || Didactici,|| Grammaticæ || ...

Helwig, Christoph

Giessae, 1619

Pars Tertia. De Vocum Constructione

urn:nbn:de:hbz:466:1-70031

Visual Library

P A R S T E R T I A.

DE

VOCUM CONSTRUCTIONE

Conſtructio Principalis.		VARIATIO.
Filius { *unigenitus* / *Dei* } *acquiſivit mundo ſalutem potenter per mortem, in cruce, & mortuus eſt.*		*Salus acquiſita eſt mundo à Filio unigenito Dei eſt.*
1. *Filius unigenitus* —	Adjectivum & Subſtantivum cohærent, eodem { Genere Numero & Caſu. [*Si Adjectivum declarandi cauſâ addatur.*] ¶ *Sed Relativum cum Subſtantivo antecedente non ſemper Caſu eodem cohæret. Nam is reſpondet voci ſequenti, à qua regitur.* ¶ *Subſtantivis duobus vel pluribus per conjunctionem copulatis, cohæret Adjectivum plurale (ut: filius & pater coæterni.)*	Omnium vocum ſeries eſt promiſcua. [*exceptis pauciſſimis vocibus inflexibilibus, de quibus parte 2. dictum.*]
2. *Filius Dei* —	Subſtantivum cum Subſtantivo rei diverſæ, Genitivo jungitur. *Et ſic Adjectiva Neutra, Subſtantivè uſurpata, Genitivo junguntur, (ut: bonum naturæ, multum boni, aliquid mali.)*	
3. *Filius acquiſivit* —	Nominativus præcedit Verbum Finitum eodem Numero & Perſonâ. [*Etiam Adverbium interdum loco Nominativi præcedit. Item Infinitivus. Item integra ſententia. Sed Imperſonalia carent Nominativo.* ¶ *Nominativis pluribus diverſarum rerum ſæpe ſubjungitur Verbum Plurale.*	*acquiſita eſt à filio* — Verba Paſſiva aſciſcunt Præpoſitionem A vel AB, cum Ablativo rei agentis.

4. *acquiſivit mundo.*	Quodlibet Verbum admittit Dativum perſonæ aut rei, cui aliquid tribuitur, deſtinatur, vel adimitur.	
5. *acquiſivit ſalutem.*	Activa Verba aſciſcunt Accuſativum rei patientis. [*Neutra quoq; Verba aſciſcunt Accuſativum Neutrum Pronominis.*]	*ſalus acquiſita eſt, &c.*
6. *acquiſivit potenter*	Adverbia ſubjiciuntur Verbis Participiis Nominibus, & aliis Adverbiis.	
7. *per mortem* / 8. *in cruce* } ——	Præpoſitio aſciſcit ſuum Caſum.	
9. *acquiſivit & mortuus eſt* ——	Conjunctio aut ſimiles voces conjungit, aut orationem orationi attexit.	*acquiſivit mortuus, vel moriens.*
10. *Credo acquiſiviſſe.*	Duorum Verborum (abſque conjunctione concurrentium) alterum ponitur in Infinitivo.	12. *Credo quòd* { *filius acquiſiverit* / *ſalus acquiſita ſit.* } Poſt Verba Senſuum & Affectuũ, Accuſativus poteſt mutari in Nominativũ & Subjunctivum per QUÒD.
11. *filium acquiſiviſſe.*	Accuſativus præcedit Infinitivum. [*Deus voluit, filium acquirere &c.*]	13. *Voluit ut acquireret* Poſt Verba voluntatis aut Efficientiæ Accuſativus poteſt mutari in Nominativum & Subjunctivum per UT.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

SPECIALIS Conſtructio CASUUM.

14. qui fuit cupidus	Verba Finita recipiunt etiam poſt ſe Nominativum. [*Is Nominativus vertitur in Accuſativum, quando verbum in Infinitivo ponitur.*]	VARIATIO.
15. cupidus ſalutis	Genitivum aſciſcunt Adjectiva, quæ ſignificant 1. Curam: *anxius, curioſus, fidus, ſolicitus, ſtudioſus, ſecurus.* 2. Deſiderium; *avidus, cupidus, faſtidioſus, pertæſus;* 3. Notitiam: *ambiguus, certus, conſcius, conſultus, dubius, doctus, docilis, gnarus, ignarus, incertus, indoctus, imperitus, inſcius, inconſultus, imprudens, immemor, memor, neſcius, peritus, præſagus, præſcius.* 4. Metum; *timidus, territus, imperterritus, trepidus;* 5. Crimen; *inſons, innocens, noxius, obnoxius, purus, reus.* — aut contrà [*Cõſcius* { *facinoris* / *facinori* / *ſibi facinoris.* *Certus, Solicitus, Securus, Dubius* { *rei* / *de re* / *in re* *Reus mortis: de ambitu. Inſons cædis: crimine cædis. Obnoxius timoris, timori.*]	
16. Capax infirmitatum	Verbalia in AX; item Participia in NS quando ſignificant habitum, *Genitivum aſciſcunt.* — Genitivus	
17. afflictiſſimus omnium	Partitiva & partitivè uſurpata; *Genitivos plurales aſciſcunt, ut ſunt* — { *1. Partitiva: Quidam, Nullus, &c.* / *2. Comparativa & ſuperlativa in partitivo ſenſu.* / *3. Numeralia.* / *4. Pronomina in partitivo ſenſu.* [*Vel Genitivos ſingulares Nominis collectivi.*]	*afflictiſſimus inter omnes, ex omnibus.*
18. recordatur miſericordiæ.	Verba Memoriæ & Oblivionis, *Genitivum aſciſcunt.* [*Vel etiam Accuſativum rei*] *ut: Memini, Recordor, Reminiſcor, Admoneo, Commonefacio.*	
19. miſertus hominum	Miſereor Miſereſco, Satago, Erubeſco, *aſciſcunt Genitivum.* [*Erubeſco* { *hujus rei* / *hanc rem* / *hac re* / *cum Infinitivo* *Miſeror, Commiſeror aliquem.*]	*miſeratus commiſeratus homines.*
20. accuſatus ſeditionis	Verba Accuſandi, Damnandi, Abſolvendi; *aſciſcunt Genitivum pœnæ vel criminis.* [*Condemno* { *capitis* / *capite, crimine.* *Poſtulo* { *repetundarum* / *de repetundis.* *Afficio aliquem ſupplicio. Multo aliquem pecuniâ.*]	

21. invi-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

21. *invisus Phariſæis* — Adjectiva quæ ſimilitudinem, Affinitatem, Commodum, Habilitatem, Proprietatem, Amicitiam, aut contrà ſignificant; Dativum aſciſcunt.

[*Sic & Verba, Congruo, Convenio, conduco, Confero, comparo, Aſsimilo, Reſpondeo, Æquiparo.*]

¶ *Sed Genitivum vel Dativum promiſcuè: affinis, finitimus, germanus, communis, diſsimilis, diſpar, par, propinquus, ſocius, vicinus. Dativum, vel præpoſitionem* A D *promiſcuè: aptus, accommodus, conducibilis, ineptus, deſtinatus, habilis, inhabilis, idoneus, inutilis, neceſſarius, proclivis, pronus, utilis.*

[*Communis-multorum; multis, cum multis. Alius, Diverſus-ab hoc. Idem-huic, quod hoc, atq; hoc.* *Propior* / *Proximus* } *monti, montē (à monte.*

Alienus-à dignitate. (Rarò ſic: Alienus dignitatis, dignitati, dignitate.) Congruo, Convenio, Confero, Comparo-huic rei, cum hac re.

22. *adeſt nobis.* — Compoſita cum S u m, *aſciſcunt Dativum. Item hæc Impersonalia, Accidit Conducit, Contingit, Conſtat, Evenit, Libet, Licet, Liquet, Reſtat, Vacat.* [*Excipe Abſum--domo, à domo.*]

23. *laudandus piis.* — Participia in D u s, & Gerundia; *Dativum perſonæ aſciſcunt, cui neceſsitas vel officium incumbit.* — *laudandus à piis.*

24. *eſt ei anima.* — Verbo E S T habendi ſignificatione, *jungitur Dativus perſonæ cum Nominativo rei.* — *habet animam.*

¶ *Si verò Verbum* S U M *ſignificet poſſeſsionem aut proprietatem alterius, ſumitur Genitivus perſonæ.*

25. *eſt ei voluptati.* — Verba; S u m *(pro affero)* Duco, Do, Habeo, Verto, Tribuo, *admittunt Dativos geminos.*

¶ *Si Verbo, Sum & Dativo perſonæ, additur præpoſitio* A, AB, *denotatur officium.* [*ut; Eſt principi à ſecretis i. e. ſecretarius principis.*]

Dativus

26. docere

VARIATIO.

26. docere nos veritatem. Accuſativos geminos admittunt, Verba Docendi, Exiſtimandi, Faciendi, Monendi, Noſcendi, Nuncupandi.

[*Sic interdum & verba Poſcendi & Percontandi, Monendi, licèt rariùs. Nam illa frequentiùs aſciſcunt Præpoſitionem ut:*

Exigo, Flagito, Poſco, Rogo { *te pecuniam* / *à te pecuniam.* — *Peto à te pecuniam.*

Admoneo, Moneo, Celo, Edoceo { *te hanc rem* / *te de hac re.* — *Percontor, Quæro* { *hoc à te.* *Sciſcitor, Scitor.* { *hoc ex te.* *Percontor—te de hac re.*

27. juvat nos Accuſativum regunt; Amo, Diligo, Celo, Juvo, Jubeo, Imitor, Impedio, Impugno, Oppugno, Levo, Lædo, Inſequor, Perſequor, Proſequor, Odi, Sano, Sequor, Sector, Refero, Repræſento.

28. antecellit omnes Verba { Cedo, Cello / Curro, Eo / Sto, Verto } cum Ante & Præ compoſita aſciſcunt Accuſativum. — *antecellit omnibus.*

[*Interdum etiam Dativum, ut inprimis Præſto.*]

29. prædicavit quadrienniū Quæ Menſuram, Spatium, Durationem ſignificant aſciſcunt Accuſativum. — *prædicavit quadriennio.*

[*Interdum etiam Ablativum, ex ſequenti regula:*]

(Accuſativus)

30. inſignis victoriâ. Nomina & Verba aſciſcunt Ablativum Modi, Cauſæ, Inſtrumenti, Materiæ, Partis, Precii, certi Temporis, & cujuſcunque Determinationis.

[*Excipe Genitivos precii: Tanti, Quanti, Pluris, Minoris, Tantidem, Quantivis, Quanticunq;.*

parvi æſtimatus. ¶ 1. *Verbum Æſtimo etiā alios Genitivos precii admittit, unâ cum verbis eodem ſenſu æſtimādi uſurpatis (Duco, Facio, Fio, Habeo, Pendo, Sum) nempè: Majoris, Maximi, Plurimi, Parvi, Minimi, Nihili, Nauci, Flocci. Et (præcedente negativa) pili, teruncii, aſſis, hujus.* — *parvo æſtimatus.*

[*Æqui boniq; conſulo, facio. Boni conſulo. Pro nihilo duco, habeo, &c.*]

diſcruciatus animi. ¶ 2. *Adjectiva & Verba perturbationem animi ſignificantia, aſciſcunt Genitivum vel Ablativum Animi, Animo (Anceps, ambiguus, certus, dubius, incertus, trepidus, territus, angor, diſcrucior, pendeo:)* — *diſcruciatus animo.*

fuit manſueti animi. ¶ 3. *Cùm Forma aut Qualitas alicujus deſcribitur; Nomina Subſtantiva & Verba Subſtantiva aſciſcunt Ablativum: Et interdum Genitivum (per defectum) ut: fuit manſueto animo (ſcilicet præditus) fuit manſueti animi (ſcilicet homo) Et fuit manſuetus animo.* [*Solo Genitivo dicitur: Frugis, precii.*] — *fuit mãſueto animo. fuit mãſuetus animo.*

[*Solo Ablativo: Genere, Natione, Nomine, Ortu, Natu, Origine, Patriâ.*]

(Ablativus)

31. plenus gratiâ.

Adjectiva & Verba, quæ Copiam & Inopiam ſignificant, Ablativum aſciſcunt.

¶ 1. *Quædam etiam Genitivum tantùm: Benignus, Compos, Conſors, Exors, Fertilis, Impos, Impotens, Largus, Prodigus, Particeps.*

2. *Quædam Genitivum vel Ablativum: plenus, egeo, indigeo, dives.*

3. *Ablativum frequentiùs; captus, caſſus, contentus, orbus, onuſtus. Abundo, compleo, impleo, obſaturo, ſaturo, repleo.*

4. *Genitiv. Ablativ. vel præpoſition. A' Inops, Immunis, Nudus, Purus, Vacuus* { *rei* / *re* / *à re.*

5. *Ablativ. vel Præpoſition. A' felix, firmus, inſtructus, imparatus, paratus.*

6. *Ablativum tantùm: gravis, gravidus, mancus, mutilus, præditus, turgidus. Fluo, (cum compoſitis) deſtituor, deficio, deficior, mano, redundo, turgeo.*

7. *Opus tripliciter conſtruitur* {
Opus eſt mihi libris- Dativo perſonæ, & Ablativo rei.
Opus mihi ſunt libri- Dativo perſonæ, & Nominat. rei.
Opus eſt, me habere libros- Infinitivo.

VARIATIO.
plenus graiâ.

32. ſublimior Angelis.

Comparativi aſciſcunt Ablativos rei ſuperatæ.

[*Ii exponi poſſunt per Quàm, Ac, Atq;, cum alio Caſu, qui præcedenti correſpondet.*]

ſublimior { *quàm angeli* / *atq; angeli.*

33. dignus celebratione

Dignus, Indignus, Fruor, Utor; aſciſcunt Ablativum cauſæ vel rei patientis.

[*Sic Dignor, dedignor, Confectus, Fretus, Fungor, Gaudeo, Lætor, Nitor, Pòtior, Victito. Sed Potior rerum, rebus. Fungor officium, officio. Veſcor cibum, cibo.*]

dignus qui celebretur.

34. contrito Diabolo

Duo Ablativi junguntur ad deſignandam conſequentiã.

[*A Participiis in NS uſitatior hic eſt Ablativus in E.*]

poſtquàm { *contrivit* / *contrivisset.*

35. differt à peccatoribus

Verba Abſtinendi, Auferendi, Prohibendi, Diſtandi, aſciſcunt Præpoſitionem A vel AB, cum Ablativo.

¶ *Hæc verò interdum Ablativum ſolum: Arceo, Abſtineo, Cedo, Exulo, Moveo, Pello, Intercludo, Prohibeo--urbe, ab urbe. Hæc ſemper Ablativum ſolum: Abdico, Interdico, Superſedeo.*]

36. miſe-

36. miſeret eum noſtri. — Imperſonalia; Miſeret, Pudet, Piget, Tædet, Pœnitet; aſciſcunt Accuſativum perſonæ cum { Genitivo. / Infinitivo.

37. nos decet agnoſcere. — Imperſonalia; Decet, Dedecet, Delectat, Juvat, Oportet; aſciſcunt Accuſativum cum Infinitivo.

38. intereſt hominum agnoſcere. — Imperſonalia; Eſt, Intereſt, Refert; aſciſcunt Genitivum perſonæ & { Infinitivum. / Subjunctivum.

¶ *1. Loco Genitivi eſt pronomen poſſeſſivum.* { *Meum, Tuum, Suum* / *Noſtrum, Veſtrum* } *eſt.* *Mea, Tua, Tua, Noſtra, Veſtra* } *intereſt refert.*

2. Interdum dicitur: Intereſt ad. Refert ad.

} Imperſonalia.

---

39. { *fuit Canæ* / *rediit Canam* / *abiit Canâ* } — Nomina Oppidorum & Pagorum conſtruuntur tripliciter — { In Loco, cum Genitivo.
¶ *In 3. Declinatione (& Pluralibus tantùm) cum* { *Dativo vel Ablativo.*
Ad Locum, cum Accuſativo.
De Loco (& Per Locum) cum Ablativo.

¶ *Hanc conſtructionem imitantur quinq; Appellativa* { In Loco; *Domi, Humi, Ruri & rure, Belli, Militiæ.* / Ad Locum; *Domum, Rus.* / De Loco; *Domo, Rure.*

} Nomina Locorum.

Appendix Generalis.

40. quid ac quiſiverit. — Interrogativa, quando non interrogant, aſciſcunt Subjunctivum.

41 quid acquiſivit? — Interrogativa, quando directè interrogant; aſciſcunt Indicativum.
Quando indirectè ſeu obliquè, potentialiter aut dubitativè; aſciſcunt Subjunctivum.

42. ſuâ morte — Pronomen Reciprocum (Sui, Suus) uſurpatur in formulis Germanicis, Sich/ Sich ſelbſt/ Seinſelbſt/ Sein ägen.

[*Aliàs ſumitur Demonſtrativum, ut: vitam ſuam,* ſein läben/verſteh/ſein ägen läben. *Sed vitam ejus:* ſein läben/verſteh/eines andern.

Derivatum ſequitur conſtructionem ſui Primitivi:

1. Participium, Gerundium, Supinum — Verbi ſui.
2. Comparativus & Superlativus — Poſitivi ſui.
3. Adverbium — Nominis ſui.
4. Comparativus & Superl. Adverbii — Nominis poſitivi.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

SPECIALIS Conſtructio PARTICULARUM inflexibilium.

Satis, Abunde, Affatim, Parum, Partim, Paululum, &c.—*verborum.*	43. Adverbia Copiæ & inopiæ, aſciſcunt Genitivum.
victoria { *ergo* / *causâ* / *gratiâ.* *inſtar montis.*	44. Inſtar, Ergò, Causâ, Gratiâ, aſciſcunt Genitivum. ¶ *Semper poſtponuntur, Ergo, Causâ, Gratiâ.*
Eò, Huc—*dementiæ*	45. Eò, Huc; aſciſcunt Genitivum.
Ubi, Ubivis. *Quò, Quocunq;*, Ubicunq;, *Nuſquam, &c.* { *terrarum.* / *gentium.*	46. Adverbia Loci ſæpe aſciſcunt hos Genitivos—Terrarum, Gentium.
Poſtridie, Pridie, { *ejus diei* / *eũ diem* ¶ *Poſtero, Altero* { *anno* / *die* / *menſe* } *quàm, poſtquàm* / *quàm abierat, &c.*	47. Pridie, Poſtridie; aſciſcunt vel { Genitivum / Accuſativum / Conjunctionem Quàm.
En, Ecce { *dextra.* / *dextram.*	48. En, Ecce; aſciſcunt Nominativum vel Accuſativum.
Ne—*cede, cedas.*	49. Ne (prohibitivum) aſciſcit Imperativum vel Subjunctivum.
In, Sub, Subter, Super { *montem,* den berg. / *monte,* dem berge.	50. In Sub Super Subter; Accuſativum aſciſcunt, cùm ſignificant motum ad rem: Ablativum, cum motum à re.
Nomine *tenus, Eatenus.* *Crurum tenus. Cumarũ tenus* [*cuma; plurale tantùm.*]	51. Tenus aſciſcit Ablativũ. ¶ *Et ſemper poſtponitur.*] Si verò Nomen ſit Plurale tantùm; aut ſi res geminæ ſignificentur Genitivum Pluralem.
Cùm, wenn { *audio*——*moneo.* / *audiebam*——*monebam* / *audivi*——*monui, moneo.* / *audiveram*——*monebam* / *audiam auditurus ſum*——*monebo.*	52. Cùm (wann) aſciſcit Indicativum, aut Subjunctivi Futurum.
Cùm, alß { *audirem*—— / *audiviſſem*—— } *monerem monuiſſem.*	53. Cùm (alß/nach dem) aſciſcit Subjunctivi { Imperfectum vel / Pluſquamperfectum.
Cùm, dieweil/da doch---*audiam audiverim, auditurus ſim.*	54. Cùm (dieweil) aſciſcit ſubjunctivi Præſens, aut Perfectum, Futurum Compoſitum.
Cùm, daß--*tantoperè amat literas, gaudeo* [*i.e. Quòd.*]	55. Cùm (daß) aſciſcit Indicativum.
Cùm *hoc, tùm illud,* båid diß und das. Cùm *audit, tùm legit,* båid hört und liſet er.	56. Cùm, Tùm / Tùm, Tùm } (båid) ſimiles Caſus vel modos copulat.

57. UT Cauſale (daß) uſurpatur,)

1. ad exprimendam cauſam finalem, auf daß damit.
2. poſt Verba ſignificantia Voluntatem, Efficientiam, Juſſum, Contingentiam.
3. poſt particulas intendendi { Ita, Adeò, Tam, Tot, Toties, Talis, Tantus, Eò, Huc.

[*Aliàs uſurpatur Quòd.*]

1. *aſſumit, ut acquirat.*
   aſſumſit, ut acquireret.
2. *Volo, Cupio, Peto, Rogo, Efficio, Iubeo, Mando, Præcipio, Suadeo, Accidit, Evenit, Contingit, Fit, &c.* ——— UT.
3. *ita, adeò, tàm, placidus* —— *ut nihil ſuprà &c.*

58. UT cauſale, NE, QUO, QUIN, aſciſcunt Subjunctivum.

VARIATIO.

ut acquireret ſalutem { *acquirendæ vitæ gratiâ* / *ad acquirendum ſalutem* / *ad acquirendam ſalutem* / *quò acquireret ſalutem* / *acquiſitum ſalutem* } *Supina in* UM *aſciſcunt caſum Verbi ſui. (vel abſolutè ſine caſu ponuntur)*

[*Et ſignificant motum* AD *rem.*

[*Salus acerba acquiſitu* —— *Supina in* U *adduntur vel Adjectivis, Modum aut Facultatem ſignificãtibus: Vel Verbis ſignificantibus motum* A *re.*]

---

59. Poſt Verba Timendi, NE ſignificat affirmativè, UT negativè.

[*Timeo, Metuo, Paveo, Vereor, Metus eſt, Periculum eſt.*]

Metuo, Metuam — NE { *audiat*, ich ſorg daß ers höre / *audiverit*, gehört habe / *auditurus ſit*, hören werde.

Metuebam, metui metueram } NE { *audiret*, ich ſorg das ers hörte / *audiviſſet*, daß ers hette gehört / *auditurus eſſet*, daß ers hören würde.

60. Poſt Verba (Dubito, Neſcio, Ambigo, & Similia) ſequitur vox Interrogativa, cum Subjunctivo.

Dubito, Neſcio &c. -- AN, NUM, QUID, QUANTUM, QUALE, *&c. dicat, dixerit, dicturus ſit.*

Dubitabam, Neſciebam, &c. -- AN, NUM, QUID, QUANTUM, QUALE, *&c. diceret, dixiſſet, dicturus eſſet.*

61. Poſt Verba (Non dubito, Non poſſum intermittere, Non poſſum facere, & ſimilia) ſequitur QUIN cum Subjunctivo.

Non dubito, dubitabo, &c. -- QUIN, *facias, feceris, facturus ſis, fueris.*

Non dubitabam, avi, averam, &c. -- QUIN *faceres, feciſſes, facturus eſſes, fuiſſes.*

UT, Utinam, ò SI { *audiam, audirem-Præſens.* / *audiviſſem- Imperfectum & Perfectum.* / *audiverim - Perfectũ manet.* / *audiam-Futurum.* } *Hic fit mutatio Temporum.*

62. ETSI, ETIAMSI, TAMETSI, QUANQUAM; ab initio ſententiæ frequentiùs cohærent Indicativo: Sed in medio & fine, tàm Subjunctivo, quàm Indicativo.

63. QUAMVIS, LICET, UTUT, frequentiùs aſciſcũt Subjunctivum. quàm Indicativum.

64. UT (ob wol) UTINAM, ò SI, UT (ò daß) Subjunctivum aſciſcunr.

SI, NISI, &c. { *audio, audiebam, audivi, audiveram, audiam &c.* / *audiam-Præſens & Futurum* / *audirem-Præſ: Imperfect. & Futurum* / *audiverim- Perfectum & Futurum* / *audiviſſem-Pluſquamperfect. manet.* / *auditurus ſim-Futurum manet.* / *audivero-Futurum & Præterito Futurum* } *Hic quoque fit mutatio Tēporum.*

65 { SI, NISI, NI, SIQUIDEM; Indicativum vel Subjunctivum aſciſcunt, prout ſententia directa vel obliqua eſt.

QUÒD, QUIA, SIMULAC, POSTQUAM, POSTEAQUAM, DUM (in dem) QUAMPRIMUM; aſciſcunt Indicativum vel Subjunctivum, prout ſententia directa vel obliqua eſt.

Quaſi &c.-dicat, diceret, dixerit, dixiſſet, dicturus ſit, eſſet, &c.

66. QUASI, CEU, TANQUAM, PERINDE, AC SI, cum Verbis junctæ, aſciſcunt Subjunctivum.

67. DUM, MODÒ, (wann nur/Nur daß) aſciſcunt Subjunctivum. Dum audiat, Modò audiat—wenn er nur hört/Nur daß er höre.

Eheu, quàm pingui macer eſt mihi taurus in arvo!

68. Interjectio ſæpe ſine Caſibus nudè ponitur in oratione.

Væ mihi!

69. VÆ aſciſcit Dativum.

Eheu conditionem!

70. EHEU, Accuſativum.

Heus bone vir! Ohe libelle!

71. HEUS, OHE, Vocativum.

O' vir amicus! O' me perditam! O' Dave!

72. O', Nominativum, Accuſativum, Vocativũ.

Hem miſero mihi! Hem inconſtantiam! Hem Megadore!
Hei miſero mihi! Hei inconſtantiam! Hei Megadore!

73. HEM, HEI, HEU, Dativum, Accuſativum, Vocativum,

Vah inconſtantiam! Vah mi homo!
Ah me miſerum! Ah mi homo!
Proh hominum fidem! Proh ſumme (Deus

74. AH, VAH, PROH, Accuſativum & Vocativum.

FINIS.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN